

Kappen & klieven

Na enkele theoretische beschouwingen gaan we in deze reeks terug naar de bosbouwpraktijk. We starten met een wonderlijk stuk spisttechnologie dat we al 5.000 jaar niet kunnen missen: de bijl.

Iedereen weet hoe een bijl er uit ziet: een bijlkop en een steel. Er bestaan echter heel veel variaties op dit thema, die allemaal hun nut bewijzen voor een welbepaalde taak. In wat volgt worden de belangrijkste types voor bosgebruik toegelicht.

Er is een belangrijk onderscheid tussen scherpe hakbijlen en stompe kliefbijlen of -hamers. De eerste dienen om houtvezels (schuin) door te hakken, de tweede om de vezels uit elkaar te splijten. De *allround*-bijl uit de bouwsupermarkt kan volgens het etiket beide. Een goede raad echter als je niet teleurgesteld wil geraken in een bijl: kies een hakbijl om te kappen of een kliefhamer om te klieven want multifunctioneel gereedschap werkt meestal maar half zo goed voor beide functies.

De **hakbijl** werd vroeger voor het vellen en onttakken van bomen gebruikt. Tegenwoordig gebruiken we hiervoor een motorzaag. Toch kan een bijl nuttige diensten bewijzen in het bos: dun hout afhakken, kleine velwigen inslaan,

Een scherpe hakbijl dient om houtvezels door te hakken.

ROBBIE GORIS, Inverde vzw

Een stompe kliefhamer dient om houtvezels uit elkaar te splijten. Op de foto zie je een bijna gespleten stamstuk es.

schors met grond verwijderen om de zaagketting scherp te houden, enkele takjes van brandhout afhakken om de zaagmachine niet te moeten starten of zelfs een vastgeklemd zaag uit een boomstam bevrijden...

Een handbijl met korte steel kan voor de kleine klusjes dienen. Voor het serieuze werk moet de steel ongeveer zo lang zijn als je arm en de bijlkop weegt best, tenzij je stevig gebouwd bent, niet veel meer dan 1 kg. De snede wordt

Hout, hout, hout, en nog eens hout! © Norbord

De biomassa is afkomstig van eigen bosexploitaties, een Nederlands papierfabriek en enkele grote bosaannemers. Norbord heeft een afspraak met één aannemer die de schepen met hout lost en hen als enige snippers levert. Voor die snippers wordt 20 tot 23 euro per ton vers materiaal betaald. In Duitsland liggen de prijzen hoger, maar door de transportkosten loont het niet de snippers daar te verkopen. Er is jaarlijks 80.000 tot 90.000 ton biomassa nodig om de droogoven van genoeg brandstof te voorzien.

Er komen steeds meer biomassa-installaties bij in onze regio, waardoor een tekort aan houtig materiaal dreigt om die installaties aan te drijven. Hier is mogelijk een opening voor korte omloop houtteelten.

— OSB – FSC?

Norbord produceert ook FSC gecertificeerde OSB-platen. In 2008 was 3 tot 4% van hun productie FSC gecertificeerd. Het gecertificeerde hout kwam hoofdzakelijk van Staatsbosbeheer in Nederland. Vanuit Duitsland komt bijna geen FSC gecertificeerd hout naar Genk omdat in Duitsland voornamelijk hout met PEFC-label wordt geproduceerd.

De stromen gecertificeerd en niet-gecertificeerd hout moeten niet meer gescheiden gehouden worden. Door FSC gecertificeerd hout aan te kopen, bouwt Norbord credits op om een equivalent volume OSB-platen met FSC certificaat te mogen verkopen. Wanneer je een FSC gecertificeerde OSB-plaat koopt, is het hout dat in die plaat verwerkt werd dus niet noodzakelijk gecertificeerd, maar ben je wel zeker dat Norbord de equivalente hoeveelheid hout met certificaat aangekocht heeft. De plaat bestaat dan puur theoretisch voor 100% uit FSC gecertificeerd hout. FSC heeft Norbord opgelegd 10% FSC-platen te produceren per jaar. Daarvoor is natuurlijk ook een groot volume gecertificeerd hout nodig. En daar knelt net het schoentje: de volgende jaren zal er een houttekort ontstaan, zeker wanneer we de stijgende vraag naar energiehout in rekening brengen. Norbord is dan ook blij met het FSC groeps-certificaat van Bosland.

Een verse vracht hout wordt afgeladen. © Johnny Cornelis

